

εισηγήσεις

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.

Δρ. Χρήστος Μουζακίτης*

Το θέμα στο οποίο θα αναφερθώ έχει γίνει αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων από εκπαιδευτικούς στην Κοινωνική Εργασία και επαγγελματίες τόσο στις ΗΠΑ και την Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το θέμα αυτό είναι πιο επίκαιρο σήμερα εν όψει του 1992 και της «ντιρεκτίδας» του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Προτού αναφερθώ συγκεκριμένα στο είδος της εκπαίδευσης των Κοινωνικών Λειτουργών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, πρέπει να αποδείξω ότι ένα κοινό χαρακτηριστικό της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Εργασίας, ανεξάρτητα του επιπέδου εκπαίδευσης, είναι η προσκόλληση σε ένα γενικά αποδεκτό Κώδικα δεοντολογίας και η ανθρωπιστική της ποιότητα.

Ιδιαίτερα αυτό το τελευταίο χαρακτηριστικό γίνεται καταφανές όταν κανείς εξετάσει τα εκπαιδευτικά προγράμματα των διαφόρων σχολών και βέβαια την δουλειά των Κοινωνικών Λειτουργών¹.

Πιστεύω ότι οι ανθρωπιστικές αξίες για δικαιοσύνη, μη διάκριση με βάση την φυλή, το θρήσκευμα, το φύλο και εθνικότητα και ισονομία για να μνημονεύσω μόνο μερικές είναι τα χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία.

Αυτό το θεωρώ βασικής σπουδαιότητας γιατί χωρίς αυτό το σύστημα αξιών στην μορφωτική προσέγγιση, η ιδιαιτερότητα του επαγγέλματος της Κοινωνικής Εργασίας μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση.

Η ποικιλομορφία της εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αναφέρεται σε διάφορες μελέτες και συγγράμματα² και δημιουργούν απορία κατά πόσο το αποτέλεσμα, όσο αφορά γνώσεις και δεξιότητες θα προετοιμάσουν εξίσου καλά τους Κοινωνικούς Λειτουργούς να μπουν στην πράξη και να συμπεριφέρονται με αίσθημα επαγγελματικής ευθύνης.

Πιστεύω ότι αυτό είναι μεγάλης σπουδαιότητας για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδιαίτερα για την εφαρμογή της ντιρεκτίδας του Συμβουλίου.

Αναμφίβολα τα μονοετή και διετή προγράμματα εκπαίδευσης παράγουν ένα διαφορετικό τύπο Κοινωνικού Λειτουργού απ' ότι τα τριετή και τετραετή προγράμματα εκπαίδευσης σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Εάν η εμπειρία μας στην Ελλάδα με τα τριετή προγράμματα εκπαίδευσης, δείχνουν την ανεπαρκή προπαρασκευή των αποφοίτων μας να εισέλθουν στην αγορά της Κοινω-

* Ο Δρ. Χ. Μουζακίτης τ. Πανεπιστημιακός των μεταπτυχιακών Σχολών Κοινωνικής Εργασίας των Πανεπιστημίων Denver, Arkansas και Maryland είναι Διευθυντής της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της Πάτρας.

Η ομιλία αυτή έγινε στο συνέδριο της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Κοινωνικών Λειτουργών στις Βρυξέλλες τον Απρίλιο του 1990. Ο Δρ. Μουζακίτης μαζί με την κα Εύη Δεσποτίδου μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΚΛΕ συμμετείχαν ως εκπρόσωποι του Συνδέσμου.

Η μετάφραση της ομιλίας από τα Αγγλικά είναι του κ. Μουζακίτη.

νικής Εργασίας, για το αποτελεσματικό χειρισμό των διαφόρων προσωπικών, κοινοτικών και κοινωνικών προβλημάτων, γίνεται αυταπόδεικτο ότι το λιγότερο από τρία χρόνια εκπαίδευση δεν μπορεί να παράγει τον επαγγελματία Κοινωνικό Λειτουργό, ο οποίος να είναι ικανός να ανταποκριθεί ευέλικτα και αποτελεσματικά στις απαιτήσεις της πρακτικής στην Κοινωνική Εργασία στην συνεχώς αλλάζουσα κοινωνία μας. Έχει ήδη γίνει προφανές ότι είμαι υπέρ της τετραετούς εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία.

Για την ενίσχυση της θέσης μου αυτής θα αναφερθώ στους ακόλουθους λόγους:

1. Η Κοινωνική Εργασία στην Ευρώπη θα πρέπει να στοχεύει να προπαρασκευάσει ένα Κοινωνικό Λειτουργό, με διάφορη ενοποιημένη μόρφωση. Ένα Κοινωνικό Λειτουργό, ο οποίος θα μπορεί να αντλήσει γνώσεις από διάφορες πηγές οι οποίες θα του δώσουν το ερέθισμα να εξερευνήσει και να αξιολογήσει την ποικίλη αιτιολογία των ανθρώπινων προβλημάτων.

Έναν Κοινωνικό Λειτουργό του οποίου το *Modus Operandi* θα βασίζεται σε συνειδητά επιλεγμένους τρόπους παρέμβασης στον χειρισμό των στόχων που αναλαμβάνει να επιτύχει.

Εάν μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση, είναι ο αντικειμενικός στόχος άλλων γειτονικών ειδικοτήτων με την Κοινωνική Εργασία, για τους απόφοιτούς τους, δεν καταλαβαίνω γιατί η εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία, θα πρέπει να υπολείπεται σε σχέση με αυτό.

Είναι αυτό επειδή, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πελάτες μας είναι λιγότερο περίπλοκα ή επειδή δεν δικαιούνται να βοηθούνται από πρώτης τάξεως επαγγελματίες;

2. Η εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία δεν πρέπει να στοχεύει στο να φτιάξει “τεχνικούς” όπως είναι η περίπτωση σήμερα, με τα μονοετή και διετή προγράμματα εκπαίδευσης, αλλά Κοινωνικούς Λειτουργούς που θα μπορούν να βασίζονται τις τεχνικές τους δεξιότητες πάνω σε μια γερή και εξειδικευμένη γνώση στην Κοινωνική Εργασία.

Αν και αντιλαμβάνομαι πολύ καλά τους λόγους για τους οποίους ορισμένες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιμένουν στην περιορισμένη εκπαίδευση των Κοινωνικών Λειτουργών, το αποτέλεσμα αυτής της εκπαίδευσης δεν ανταποκρίνεται σε βασικούς αντικειμενικούς στόχους στην Κοινωνική Εργασία.

3. Η εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία, κατά κύριο λόγο, πρέπει να είναι στα χέρια Κοινωνικών Λειτουργών, εκπαιδευτικών μάλλον παρά στα χέρια μη Κοινωνικών Λειτουργών εκπαιδευτικών.

Η σημερινή υπάρχουσα κατάσταση σε δύο χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και υποθέτω και σε άλλες χώρες της Κοινότητας, είναι, ότι σχολές Κοινωνικής Εργασίας διευθύνονται από εκπαιδευτικούς και καθηγητές μη Κοινωνικούς Λειτουργούς, οι οποίοι δεν έχουν εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία και που διδάσκουν μαθήματα ειδικότητας.

Τελευταίως σε ένα πρόγραμμα εκπαιδευτικών Κοινωνικής Εργασίας, που χρηματοδοτείται από το ERASMUS διαπίστωσα ότι όλοι οι καθηγητές της επισκεπτόμενης χώρας στην Ελλάδα ήσαν μη Κοινωνικοί Λειτουργοί. Όταν υπέβαλα το ερώτημα ως προς την ορθότητα της μη παρουσίας εκπαιδευτικών με εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία μου ελέχθη κατά τρόπο αμυντικό ότι “Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί δεν έχουν τα απαραίτητα μορφωτικά προσόντα, είναι απλώς Κοινωνικοί Λειτουργοί που διδάσκουν Κοινωνική Εργασία με άτομα”. Περισσότερο να μνημονεύσω την συζήτηση που επακολούθησε μετά απ’ αυτή την διαπίστωση.

Το σημείο που θέλω να τονίσω είναι ότι σαν επάγγελμα δεν μπορούμε να δίνουμε ευθύνη για την μόρφωση και εκπαίδευση των Κοινωνικών Λειτουργών σε άλλες ειδικότητες. Δεν υποστηρίζω ότι άλλες ειδικότητες δεν έχουν θέση στην εκπαίδευση των Κοινωνικών Λειτουργών. Βεβαίως έχουν. Πάντως εάν πρόκειται να ενισχύσουμε την επαγγελματική ταυτότητα του Κοινωνικού Λειτουργού, η κύρια ευθύνη για εκπαίδευση, δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων, κ.λ.π. πρέπει να είναι ευθύνη εκπαιδευτικών με εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία.

Δεν γνωρίζω παρόμοια περίπτωση όπου, οι επικεφαλείς μιας επαγγελματικής Σχολής και το κύριο σώμα των εκπαιδευτικών, να είναι ενός άλλου επαγγέλματος. Είναι αυτό μια ιδιαιτερότητα στην Κοινωνική Εργασία; Τολμώ να πω “ναι” σε πολλές Σχολές χωρών που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

4. Επειδή η εποπτεία στην πρακτική άσκηση των σπουδαστών αποτελεί τουλάχιστον 20% της εκπαίδευσης, αυτή πρέπει να είναι η ευθύνη σωστά εκπαιδευμένων και πεπειραμένων Κοινωνικών Λειτουργών.

Επόπτες Κοινωνικοί Λειτουργοί, που να είναι ικανοί να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν την θεωρία στην πράξη και να δώσουν τα κατάλληλα ερεθίσματα για την μάθηση του εκτεταμένου πεδίου της Κοινωνικής Εργασίας και που να μπορούν να ενισχύσουν την επαγγελματική τους ταυτότητα.

Αυτό είναι αναγκαίο όχι μόνο για τον εκπαιδευόμενο Κοινωνικό Λειτουργό, αλλά και για τον αρχάριο Κοινωνικό Λειτουργό. Δυστυχώς, βασισμένος σε προσωπική εμπειρία στην Ελλάδα, αυτή η πλευρά της εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία, γίνεται περιορισμένα, συνήθως από Κοινωνικούς Λειτουργούς, που δεν έχουν πείρα και που έχουν περιορισμένη γνώση στην εποπτεία, αφού δεν είχαν ποτέ τους μάθημα σχετικό με αυτό το αντικείμενο και από επόπτες μη κοινωνικούς λειτουργούς κυρίως σε δευτερογενή πλαίσια Κοινωνικής Εργασίας.

Δεν ξέρω αν η Ελλάδα αποτελεί εξαίρεση όσον αφορά αυτό το θέμα συγκρινόμενη με τις άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Πάντως είναι μια κατάσταση η οποία έχει αρνητικές επιπτώσεις στην δημιουργία του σωστού Κοινωνικού Λειτουργού¹.

5. Η εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία, θα πρέπει να στοχεύει στην δημιουργία Κοινωνικών Λειτουργών που να είναι ικανοί να εμπλέκονται με ερευνητικά προγράμματα και να αναλαμβάνουν ερευνητικές ευθύνες. Για το επάγγελμα αυτό είναι αναγκαίο, εάν η Κοινωνική Εργασία θα υπάρχει ως επάγγελμα, με αξιώσεις αναγνώρισης και αποδοχής από τα άλλα παραδοσιακά επαγγέλματα.

Πρέπει να δείξουμε αυτό που κάνουμε σαν επάγγελμα και πόσο αποτελεσματικοί είμαστε. Πρέπει να προσδιορίσουμε με συγκεκριμένους τρόπους τα προβλήματα που οι πελάτες μας αντιμετωπίζουν καθώς επίσης η κοινότητα και η κοινωνία γενικά και να επιβεβαιώσουμε παλιές μεθόδους παρέμβασης και να ανακαλύψουμε καινούργιες.

Πολλές φορές δυσφορούμε όταν πολλοί εγύρουν το ερώτημα κατά πόσο η Κοινωνική Εργασία, είναι ένα επάγγελμα και αν έχει επιστημονική βάση. Η απάντηση είναι εκπαίδευση στην έρευνα η οποία θα μας οδηγήσει σε νέες γνώσεις και δεξιότητες και που θα ευρύνει τους ορίζοντες στην πρακτική τους εφαρμογή.

Είναι εξωπραγματικό να περιμένουμε άλλες ειδικότητες να κάνουν αυτή την δουλειά για εμάς. Είμαι γνώστης του γεγονότος ότι, Κοινωνικοί Λειτουργοί έχουν αναλάβει έρευνες στον χώρο της Ηπείρου μας, πλην όμως είμαστε πάρα πολύ πίσω από τους Αμερικανούς συναδέλφους μας.

Το εκπαιδευτικό σχήμα στην Κοινωνική Εργασία είναι πολύ διασπασμένο στις διάφορες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδιαίτερα στα προγράμματα που είναι λιγότερο από τρία χρόνια και τα οποία δεν μπορούν να περιλάβουν σειρά μαθημάτων έρευνας. Ακόμη και στα τριετή εκπαιδευτικά προγράμματα αυτό γίνεται σε περιορισμένη κλίμακα όπως μπορώ να σας διαβεβαιώσω από την δική μου εμπειρία στον Ελληνικό χώρο.

6. Η εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία, πρέπει να δημιουργεί Κοινωνικούς Λειτουργούς, που να μπορούν να κινούνται προς τα ανώτερα σκαλοπάτια της ιεραρχίας για την δουλειά που κάνουν. Και τίθεται το ερώτημα, γιατί νέα παιδιά με προσόντα να γίνονται μέλη ενός επαγγέλματος που τα περιορίζει κατά κανόνα στις κατώτερες βαθμίδες της ιεραρχίας σε μια υπηρεσία ή οργανισμό και παράλληλα να μην έχουν λόγο στην διαδικασία λήψεως αποφάσεων και να έχουν περιορισμένες ευκαιρίες να αναλάβουν διοικητικές ευθύνες;

Δεν γνωρίζω πώς είναι η κατάσταση αυτή, στις δικές σας χώρες, αλλά στην Ελλάδα αυτό συμβαίνει. Οι απόφοιτοι των τριετών προγραμμάτων μας κατά κανόνα δεν μπορούν να ανέβουν τα σκαλοπάτια της ιεραρχίας επειδή δεν έχουν τετραετές δίπλωμα Πανεπιστημίου.

Οποιοσδήποτε απόφοιτος Πανεπιστημίου, με δίπλωμα, για παράδειγμα στις Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία κ.λ.π., μπορεί να γίνει επικεφαλής μιας υπηρεσίας ή και Διευθυντής σε μια πρωτογενή Κοινωνική Υπηρεσία.

Ετσι παρατηρούμε το φαινόμενο Κοινωνικές Υπηρεσίες να διευθύνονται από μη Κοινωνικούς Λειτουργούς. Η επίδραση που η κατάσταση αυτή έχει στις φιλοδοξίες και στο ηθικό των Κοινωνικών Λειτουργών δεν νομίζω ότι χρειάζεται περαιτέρω εξηγήσεις.

Μερικοί Κοινωνικοί Λειτουργοί, διαπιστώνοντας το αδιέξοδο στο οποίο ευρίσκονται, προσπαθούν να γίνουν δεκτοί σε Σχολές Πανεπιστημιακού επιπέδου - εάν επιτύχουν στις εξετάσεις - και σπουδάζουν Κοινωνιολογία ή Δημόσια Διοίκηση μεταξύ άλλων. Εάν επιστρέψουν στην Υπηρεσία τους μετά το πέρας των σπουδών τους θεωρούν τους εαυτούς τους οτιδήποτε άλλο εκτός από Κοινωνικούς Λειτουργούς. Γιατί οι νέοι αυτοί να θεωρούν τους εαυτούς των Κοινωνικούς Λειτουργούς, αφού η Κοινωνική Εργασία έχει τόσο χαμηλό status;

7. Σε σχέση με το πιο πάνω σημείο, η εκπαίδευση του Κοινωνικού Λειτουργού, θα πρέπει να προπαρασκευάζει Κοινωνικούς Λειτουργούς, που να είναι ικανοί να αναλάβουν εκπαιδευτικές ευθύνες.

Εάν πρόκειται να αναφερόμεθα σε ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία να περιέχουν τα standards και τις αξίες του επαγγέλματος τότε θα πρέπει να γίνουν προβλέψεις ώστε οι Κοινωνικοί Λειτουργοί, να εκπαιδεύονται σε ψηλότερα επίπεδα μόρφωσης στην Κοινωνική Εργασία.

Τέτοιες προβλέψεις σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, έχουν ήδη γίνει. Πάντως στην Ελλάδα τέτοια πρόβλεψη δεν υπάρχει. Εάν ένας Κοινωνικός Λειτουργός, φιλοδοξεί να διδάξει σε μια Σχολή Κοινωνικής Εργασίας, πρέπει να σπουδάσει έξω από τον ελληνικό χώρο.

Και εάν αυτός αποκτήσει ένα πτυχίο Master στην Κοινωνική Εργασία, το πτυχίο αυτό ισοδυναμεί με ένα πτυχίο κατωτέρου επιπέδου επειδή η βασική του εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία ήταν σε τριετές πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Εάν η βασική του εκπαίδευση ήταν σε τετραετές πρόγραμμα τότε μόνο μπορεί να θεωρηθεί ως μεταπτυχιακό δίπλωμα. Παρ' όλα αυτά όμως δεν μπορεί να προσληφθεί για να διδάξει εκτός και εάν έχει πενταετή διδακτική ή επταετή εργασιακή εμπειρία στην Κοινωνική Εργασία.

Ολα αυτά προκαλούν σύγχυση πλην όμως, είναι καθαρές ενδείξεις ότι η Ελληνική Πολιτεία, δεν δίνει την πρέπουσα αξία στην εκπαίδευση των Κοινωνικών Λειτουργών.

Ελπίζω οι λόγοι τους οποίους έχω εκθέσει να είναι πειστικοί ως προς το γιατί θεωρώ αναγκαίο την τετραετή μόρφωση και εκπαίδευση των Κοινωνικών Λειτουργών, σε Πανεπιστημιακό επίπεδο.

Τι πρέπει λοιπόν, να κάνουμε και πώς πρέπει να χειριστούμε αυτή την κατάσταση η οποία είναι παρούσα μέχρι ενός βαθμού σε όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ώστε να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στην οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου;

- A. Θα πρέπει να εξαλείψουμε διαδοχικώς όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα που είναι λιγότερο από τρία χρόνια εκπαίδευσης και να αναβαθμίσουμε τα τριετή προγράμματα με στόχο την εξίψωση του επιπέδου τους σε τετραετή πανεπιστημιακού επιπέδου.

Μια τέτοια προσπάθεια θα βοηθήσει τους Κοινωνικούς Λειτουργούς να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις ώστε να καταστούν ικανοί στις συνεχώς αυξανόμενες παρεμβάσεις της Κοινωνικής Εργασίας και στις αυξανόμενες ευθύνες που απαιτούνται από αυτούς.

Ετσι η Κοινωνική Εργασία, θα αποκτήσει το status που όλα τα παραδοσιακά επαγγέλματα έχουν. Αυτή η κίνηση θα απλοποιήσει τις προσπάθειες κάθε χώρας μέλους της Κοινότητας να ανταποκριθεί στην Οδηγία (Directive) του Συμβουλίου.

- Β.** Θα πρέπει να γεφυρώσουμε το χάσμα που τώρα υπάρχει σε σχέση με την κουλτούρα κάθε χώρας μέλους, κοινωνικά προβλήματα και τρόπους χειρισμών των, με την εισαγωγή νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Για παράδειγμα τέτοιου είδους μαθήματα μπορεί να περιληφθούν όπως:

α) Η εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. β) Ευρωπαϊκή Κοινοτική Νομοθεσία. γ) Ευρωπαϊκά Κοινοτικά Ιδρύματα και Οργανισμοί. δ) Διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. ε) Γλώσσες και πολλά άλλα που σκοπός τους θα είναι η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση του φοιτητή για τις ιδιομορφίες κάθε κουλτούρας που αυτές έχουν στην πρακτική εφαρμογή.

Μαθήματα γλωσσών είναι βασικής σπουδαιότητας επειδή τέτοια μαθήματα θα στοχεύουν όχι μόνο στην εκμάθηση μιας γλώσσας αλλά στην περαιτέρω κατανόηση των πολιτισμικών στοιχείων της χώρας την γλώσσα της οποίας ο σπουδαστής μαθαίνει.

Όλοι μας γνωρίζουμε ότι έλλειψη γνώσης μιας ξένης γλώσσας είναι ένα από τα σοβαρά προβλήματα στο πρόγραμμα ERASMUS ιδιαίτερα σε σχέση με την ανταλλαγή εκπαιδευτικών καθώς επίσης και φοιτητών.

Πράγματι, τα προβλήματα που ο μέλλον Κοινωνικός Λειτουργός θα αντιμετωπίσει εάν προσπαθήσει να εργασθεί σε μια από τις χώρες της Κοινότητας, άσχετα πόσο καλά πληροφορημένος είναι, θα είναι απαγορευτικά στην ανάληψη εργασίας λόγω αυτού του γεγονότος.

Για αυτό τα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν πρακτική σε πλαίσια στις διάφορες χώρες της Κοινότητας ως επίσης τη συμπλήρωση ορισμένων εξαμήνων με συμμετοχή σε ερευνητικές μελέτες και ακόμη στην συγγραφή πτυχιακών εργασιών εάν είναι στο πρόγραμμα μιας Σχολής.

Βέβαια το ερώτημα που μπορεί να τεθεί είναι πώς μπορούν να συμπεριληφθούν επιπρόσθετα μαθήματα στα ήδη παραφορτωμένα προγράμματα των διαφόρων Σχολών.

Πράγματι, θα δημιουργηθεί πρόβλημα εάν προσπαθήσουμε να εισαγάγουμε ένα αριθμό τέτοιων μαθημάτων αφού ο χρόνος εκπαίδευσης είναι περιορισμένος και που κατά συνέπεια θα εξαναγκάσει τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους σπουδαστές να ασχοληθούν με αυτά επιφανειακά.

Επαναλαμβάνω, ότι αυτή η κατάσταση συνηγορεί για τετραετή εκπαίδευση η οποία θα αντιμετωπίσει πιο αποτελεσματικά τα νέα αυτά μαθήματα.

- Γ.** Θα πρέπει να γίνουν ευπρόσυτα σε κάθε χώρα μέλους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα υπάρχοντα συγγράμματα στην Κοινωνική Εργασία, αποτελέσματα ερευνών, νέων μεθόδων παρέμβασης, νέων ερευνητικών προγραμμάτων κ.λ.π.

Πρέπει να αναπτύξουμε ένα σύστημα για το πώς να γίνει αυτό. Το τωρινό σύστημα, εάν υπάρχει σύστημα, είναι μη αποτελεσματικό. Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες και ο Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας δεν έχουν εκδόσεις πάνω σε θέματα στην Κοινωνική Εργασία, και σε θέματα που σχετίζονται με την Κοινωνική Εργασία σε χώρες της Κοινότητας. Θα πρέπει να αναπτύξουμε ένα μηχανισμό για την μετάφραση διαφόρων εκδόσεων οι οποίες να χρησιμοποιούνται από σχολές Κοινωνικής Εργασίας ή Επαγγελματικούς Οργανισμούς.

Συστηματική μετάδοση πληροφοριών κατά τέτοιο τρόπο που να έρχεται σε γνώση των Κοινωνικών Λειτουργών, θα συνεισφέρει πράγματι στον στόχο της Εύρωπαϊκής ενοποίησης όσον αφορά το επάγγελμα.

Δ. Αν και ο κώδικας αρχών στην εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας, δεν φαίνεται επί του παρόντος να είναι σοβαρό πρόβλημα, ενώ νομίζω ότι θα πρέπει να κινηθούμε σύντομα για την θεώρηση σχηματισμού ενός νέου “Κοινοτικού Κώδικα Αρχών” που να βασίζεται στις βασικές αρχές ή αξίες της Κοινωνικής Εργασίας, ο οποίος να προσαρμοστεί στις πραγματικότητες που συνεχώς αλλάζουν στις χώρες της Κοινότητας.

Ε. Αν και έχω ήδη τονίσει την ανάγκη για επικοινωνία μεταξύ των σχολών Κοινωνικής Εργασίας και επαγγελματικών οργανισμών, νομίζω ότι υπάρχει ανάγκη αυτή η επικοινωνία να συστηματοποιηθεί ιδιαίτερα μέσα στο χώρο της Διεθνούς Ένωσης Κοινωνικών Λειτουργών.

Για παράδειγμα, σεμινάρια μπορούν να γίνουν όχι μόνο στις Βρυξέλλες αλλά και σε άλλες χώρες της Κοινότητας. Τέτοια σεμινάρια θα μπορούσαν να καλύψουν κατά τρόπο συγκεκριμένο τα προβλήματα που πιθανόν να δημιουργηθούν με την υλοποίηση της «ντιρεκτίδας» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Για παράδειγμα, θα υπάρχουν νομικοί περιορισμοί για έναν Κοινωνικό Λειτουργό, ο οποίος θέλει να εργαστεί σε μια από τις χώρες της Κοινότητας; Θα μπορούν να εργαστούν σε δημόσιες υπηρεσίες και εάν ναι πώς θα προστατεύονται σε σχέση με συντάξιμα χρόνια, ιατροφαρμακευτική ασφάλεια και με τα δικαιώματα που είχαν στις δικές τους χώρες;

Τέτοια θέματα θα πρέπει να εξετασθούν λεπτομερώς, ώστε να περιορίσουν όσο το δυνατόν τα προβλήματα που πιθανόν θα προκύψουν.

Συμπερασματικά θέλω να τονίσω ότι υπάρχει ανάγκη για μια περισσότερο δυναμική προσέγγιση στις χώρες του καθενός μας και γενικά μέσα στην Κοινότητα για αυτό που θεωρούμε ότι είναι χώρος της Κοινωνικής Εργασίας.

Πιστεύω ότι όλοι μας σαν Κοινωνικοί Λειτουργοί θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τον παθητικό ρόλο στον οποίο μας εξωθούν τα παραδοσιακά επαγγέλματα. Τώρα έχουμε την ευκαιρία καθώς πλησιάζουμε το 1992 να κάνουμε τις αλλαγές οι οποίες πρέπει να γίνουν στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των Κοινωνικών Λειτουργών, ώστε να γίνουμε και αποτελεσματικοί σαν επάγγελμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Barr Hugh. Social Work in its European context. A Report to Members and Staff of the central council for Education and Training in Social Work R 3296 (2) July 1989.
2. International Federation of Social Workers. Social Work Training in the European Community Summary Report on a Postal Survey CB - 56 - 89 - 465 - EN - C - 1989.